

I. Lovhjemmelen.

Jeg kunne naturligvis uden nærmere undersøgelser fastslå, at der ikke havde været eller var lovhjemmel for udbetaling af forskud. Dog kunne jeg konstatere, da jeg foretog en gennemgang af bemærkningerne til det relevante lovforslag fra 1966-67, at forskudsproblematikken havde været berørt. I forbindelse med de almindelige bemærkningers omtale af muligheden for at benytte arbejdsløhedskassernes formue til oprettelse af en fond – et projekt der ikke blev gennemført – indeholder bemærkningerne (Folketingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 1201) følgende stykke:

»Man kunne også af midlerne oprette en særlig arbejdsløhedsforsikringsfond, som kunne yde kasserne à conto beløb til dækning af understøttelsesudgifterne i de enkelte år, og som herudover kunne anvendes med det sigte at hjælpe arbejdsløse eller bekæmpe arbejdsløshed.«

Man skal naturligvis være særdeles varsom med at drage slutninger af omtalen af en ordning, der ikke blev gennemført, og hvis gennemførelse i øvrigt ville have medført andre forudsætninger end dem, der faktisk blev gældende. Men jeg finder det berettiget at fastslå, at folketinget gennem det citerede stykke er blevet orienteret om, at en forskudsproblematik har været inde i billedet og har spillet en ikke nærmere defineret rolle i lovforberedelsesarbejdet.

Forholdet til dommerredegørelsen.

Dommerredegørelsen konstaterer naturligvis også, at der ikke har været lovhjemmel for forskudsbetalingerne, og der er således formel overensstemmelse mellem min konstatering ved sagsbehandlingen og dommerredegørelsen. Jeg finder dog anledning til at bemærke, at redegørelsen i sin gennemgang af de nævnte bemærkninger (bind 1 side 40-41) nok omtaler projektet om en fond, men ikke medtager det af mig citerede stykke.

Jeg skal videre knytte et par enkelte bemærkninger til redegørelsens oplysninger om arbejdet med lovproblematikken i arbejdsministeriet og arbejdsdirektorat, som synes at have været af betydeligt omfang. Det er efter min erfaring ikke sjældent, at økonomiske hjemmelsproblemer giver anledning til tvivl i fagministerierne og fagstyrelserne. Der er for

så vidt ikke noget mærkeligt i dette, idet de pågældende medarbejdere jo har faglige specialer at varetage, og man kan ikke forlange, at de samtidig med at være eksperter på disse områder skal udvikle og vedligeholde sagskundskab vedrørende økonomiske hjemmelsproblemer. Det, som nok umiddelbart kan give anledning til lidt undren, er, som i det foreliggende tilfælde, at se, at de enkelte styrelser ofrer megen arbejdskraft og tid på at nå frem til et resultat, i stedet for at benytte den umiddelbart naturlige udvej at forelægge sagen for budgetdepartementet og/eller justitsministeriets lovkontor og derigennem indhente en sikker løsning på en nem måde. Jeg finder anledning til at bemærke, at når denne udvej så forholdsvis sjældent ses benyttet, bunder det sandsynligvis i den omstændighed, at der rundt omkring i fagministerier og styrelser næres en vis ængstelse for, at man derved bliver bundet til en løsning opstillet efter generelle principper, hvorved de særlige administrative hensyn, som vedkommende tjenestemænd føler det som deres pligt at varetage, kan blive trængt i baggrunden.

Jeg finder videre anledning til at knytte kommentarer til den opfattelse, som man på baggrund af dommerredegørelsen jævnlig har mødt i den offentlige debat, hvorefter løsningen af spørgsmålet om lovhjemmel i sig selv ville have bevirket, at alle problemer var blevet løst. Jeg er temmelig sikker på, at denne betragtning ikke er rigtig. Selv tilvejebringelsen af lovhjemmel i ren form, som en myndigelse til ministeren til at udbetale forskud, ville ikke have løst noget problem. Ministeren havde i forvejen betydelige lovhjemlede beføjelser i forhold til arbejdsløhedskasserne, og efter almindelige forvaltningsretlige principper har han haft helt fri adgang til at betinge forskudsydelsen, som han ønskede det, blot med den ene begrænsning, at stillede betingelser naturligvis skulle være sagligt relevante. Derimod er det rigtigt, at folketinget ved en lovændring ville have fået lejlighed til at drøfte situationen. En diskussion af, hvad der herved kunne være opnået, er naturligvis kun af rent hypotetisk interesse. Jeg finder blot anledning til at fastslå, at efter min erfaring er de administrative problemer i forbindelse med ydelse af tilskud til institutioner uden for det statslige system af en så kompliceret og ofte konkret betonet